

בבית המשפט העליון בירושלים

ע"פ 8347/13

לפני: כבוד הרשמת ליאת בנמלך

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

הסדרת ייצוג משפטי

תאריך הישיבה: י"ח באדר א' התשע"ד (18.2.2014)

המערער: בעצמו

בשם הסנגוריה הציבורית: עו"ד טל ענר

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

מתורגמנית: הגב' אירית קרנר

החלטה

1. הערעור שבכותרת מופנה כלפי פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים מיום 4.11.2013 בו הורשע המערער בעבירות של מעשים מגונים בקטינה על ידי בן משפחה; ניסיון אינוס בקטינה על ידי בן משפחה; מעשה מגונה על ידי בן משפחה; אינוס קטינה על ידי בן משפחה; ואיומים. בגין העבירות בהן הורשע נגזרו על המערער שמונה-עשרה שנות מאסר (בניכוי ימי מעצרו) וכן הושת עליו פיצוי לנפגעות העבירה ועונש מאסר על-תנאי.

הודעת הערעור, אשר הינה לקונית ונושאת שורות ספורות, הוגשה על ידי המערער בעצמו והוא אף ציין בגדרה כי הוא "יכול להגן על עצמו" בבית משפט עליון ללא עורך דין". בהחלטה מיום 1.1.2014 ביקשתי שהמערער יבהיר האם הוא מוכן להיות מיוצג בידי עורך מטעם הסנגוריה הציבורית וביום 16.1.2014 הודיע כי אינו מאמין ואינו בוטח בסנגוריה הציבורית והוא מבקש לייצג עצמו.

להשלמת התמונה יצוין כי כפי שעולה מהכרעת הדין ומגזר הדין בבית המשפט המחוזי הוחלף ייצוגו של המערער מספר פעמים בידי עורכי דין פרטיים ועורכי דין מטעם הסנגוריה הציבורית, וגם בדיון שהתנהל שם ביקש המערער לייצג עצמו ואף הסנגוריה הציבורית עתרה לשחררה מייצוגו. לבסוף, בתום פרשת התביעה וחקירתו של המערער עצמו, החליט בית המשפט המחוזי לשחרר את הסנגוריה הציבורית מייצוגו, והחל מאותו שלב ייצג המערער את עצמו.

2. נוכח האמור קיימתי, אתמול, 18.2.2014, דיון בפניי בסוגית ייצוגו של המערער, אליו התייצבו המערער, נציג הסנגוריה הציבורית, באת-כוח המשיבה ומתורגמנית לשפה הרוסית.

המערער הודיע בדיון, באמצעות המתורגמנית, כי הוא עומד בתוקף על עמדתו לפיה אין לו אמון בעורכי דין מטעם הסנגוריה הציבורית, אשר לטענתו לא מילאו תפקידם באמונה. כן ציין המערער כי מצבו הכלכלי אינו מאפשר לו לשכור עורך-דין פרטי. על כן, כך הוסיף המערער, כפי שייצג עצמו בבית המשפט קמא הוא מעוניין להוסיף ולייצג עצמו בערכאת הערעור.

נציג הסנגוריה הציבורית טען כי בנסיבות אלו ומשהמערער אינו מעוניין בשירותי הסנגוריה הציבורית אין כל תועלת במינוי סגור, ויש ליתן עדיפות לאוטונומיה שלו ולבחירתו.

באת-כוח המשיבה טענה לעומת זאת כי לעמדתה נוכח חומרת המעשים בהם הורשע המערער כמו גם מורכבות הדברים ולמען יעילות הדיון, יש להורות על מינוי סגור ציבורי חרף התנגדות המערער.

3. לאחר ששמעתי את טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי בנסיבותיו הקונקרטיים של ההליך ונוכח עמידתו העיקשת של המערער על רצונו לייצג עצמו אין מקום למנות סגור מטעם הסנגוריה הציבורית.

אמנם איני שותפה לעמדתו הנחרצת של נציג הסיגוריה הציבורית לפיה כל אימת שבעל דין בהליך ערעורי פלילי עומד על ייצוג עצמי יש ליתן עדיפות לרצונו שלו וכי אין מקום ליתן משקל לשיקולים נוגדים, שהינם פטרנליסטיים במהותם. המדובר בסוגיה מורכבת (וראו והשוו לאי מינוי סגור בערכאה הדיונית ע"פ 7335/05 הסניגוריה הציבורית, מחוז נצרת והצפון נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(2) 346 (2005)), והפסיקה עמדה לא אחת על כך שהנחת המוצא של חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי) היא כי מוטב לנאשם ליהנות מהגנה, ולו מוגבלת, של סגור, מאשר להיוותר ללא ייצוג כלשהו (ראו ע"א 10067/08 הסניגוריה הציבורית נ' אוחיון, פסקה 7 (15.12.2008)). עוד יצוין כי על פי סעיף 15(ב) לחוק סדר הדין הפלילי רשאית ערכאת הערעור שלא למנות סגור לבקשת הנאשם ובלבד ש"בית המשפט ראה שלא ייגרם לו אי צדק אם לא ייצגנו סניגור" [ההדגשה הוספה].

ואולם, סבורני כי המקרה דנן נמנה עם אותם מקרים חריגים אשר בהם אין מקום להורות על ייצוג הסנגוריה הציבורית ויש לאפשר למערער לייצג עצמו. ראשית, נוכח הקושי הרב הטמון בהיעדר ייצוג למערער - וזאת בפרט בשים לב לחומרת העברות בהן הורשע ולעונש הכבד שהוטל עליו כמו גם לכך שהמערער אינו דובר היטב את השפה העברית - שבתי והמלצתי למערער כי ימונה לו סגור מטעם הסנגוריה הציבורית, אך הוא סירב. התנגדותו של המערער היא מוחלטת והוא דבק בה גם לאחר שהבהרתי לו את משמעות סירובו, וניתן להתרשם כי איבד כל אמון במוסד הסנגוריה הציבורית, ובכל עורך דין אשר ימונה מטעמה. שנית, כאמור בבית המשפט המחוזי המערער ייצג עצמו בחלק ניכר מן ההליך ובית המשפט המחוזי ציין בהכרעת הדין כי "רק לאחר ששוכנענו כי הנאשם אכן מסוגל לנהל הגנתו בצורה סבירה" הוחלט לאפשר לו לייצג עצמו. דהיינו, בית המשפט המחוזי קבע כי יש באפשרות המערער לטעון להגנתו באופן סביר.

4. יחד עם זאת, וגם זאת הובהר למערער בדיון שהתנהל בפניי, עמידתו על ייצוגו מטילה עליו גם חובות, ובהן הגשת נימוקים מפורטים, שכן אין די בהודעת הערעור הלקונית שהגיש ובה טען לחפותו.

על רקע זה ביקש המערער להגיש נימוקים בשפה הרוסית, תוך שסירב מחד גיסא כי אלו יתורגמו לעברית על ידי מתורגמן חיצוני שימומן בידי הסנגוריה הציבורית מחמת חוסר אמונו במוסד זה, אך ציין מאידך גיסא כי אין לו אפשרות כלכלית לממן בעצמו תרגום של הנימוקים.

בנסיבות העניין ומכוח סמכותי לפי סעיף 203 לחוק סדר הדין הפלילי אני מורה למערער להגיש נימוקי ערעור מפורטים בתוך 45 ימים ממועד המצאת החלטה זו לידיו. למען הסק ספק יובהר למערער כי נימוקי הערעור יוגשו בעברית, וכי ככל שהוא מבקש כי תרגום הנימוקים ייעשה במימון הסנגוריה הציבורית רשאי הוא להגיש בקשה בעניין.

לאחר שיוגשו הנימוקים ייקבע ההליך לדיון. לדיון שייקבע יוזמן ויתייצב גם נציג מטעם הסנגוריה הציבורית וכן מתורגמן לשפה הרוסית.

ההחלטה תומצא למערער באמצעות שירות בתי הסוהר, ותתויק בתיקי השופטים.

ניתנה היום, י"ט באדר א' תשע"ד (19.2.2014).

ליאת בנמלך

ר ש מ ת